

Біологія. 6 клас

Тема уроку: *Різноманітність та видозміни вегетативних органів.*

Вправа

«Розташуй в послідовності»

- Скласти схеми руху речовин по організму рослини за картками-опорами.

1) Рух води і мінеральних речовин:

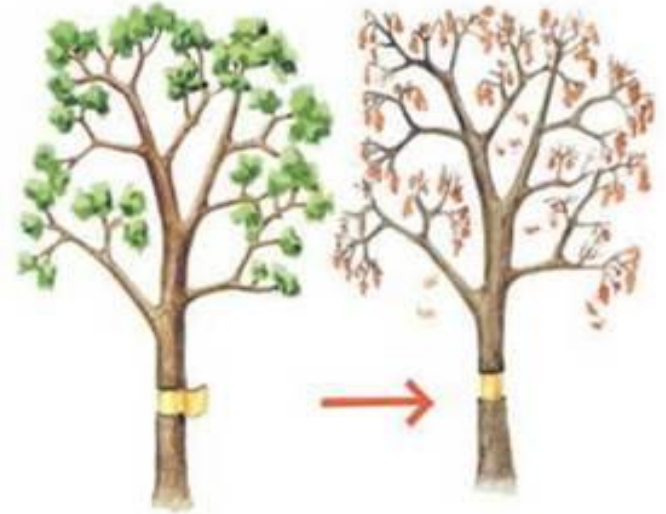
Кореневі волоски кореня – судини кореня – судини стебла – судини листка

2) Рух органічних речовин:

Клітини листка – ситоподібні трубки листка – ситоподібні трубки стебла – запасуючі клітини кореня

Біологічні задачі

1. Що буде, якщо з стовбура молодого деревця зняти кору кільцем?

2. Є дерева, у яких стебло не має річних кілець. Чому? Де ростуть ці дерева?

Загадки

*Сидить пані в золотім жупані,
Хоч жупан той латка на латці,
Та приймають у кожній хатці.*

*Що то за голова,
Що лиш зуби й борода?*

*У землі вона зростає
І брунатний колір має.
Її смажать і печуть,
Її варять і товчуть.
Овоч цей всі люблять дуже,
Як же він зветься,
друже?*

Тема уроку: *Різноманітність та видозміни вегетативних органів.*

Лабораторні дослідження:
« Будова цибулини, коренеплоду»

Епіграф уроку :

Працюємо наполегливо, мислимо швидко, відповідаємо правильно!

Як ви гадаєте, цибулина, бульба картоплі — це видозміни якого органа — кореня чи пагона?

Завдання: Які є різновиди видозмін вегетативних органів, які функції вони виконують, у яких рослин зустрічаються?

Провести лабораторні дослідження:
« Будова цибулини, коренеплоду»

Видозміни кореня

Коренеплоди

**Повітряні
корені**

**Кореневі
бульби**

**Опорні
корені**

**Корені
присоски**

**Дихальні
корені**

Видозміни пагона

Підземні видозміни

- Надземні видозміни
- Видозміни стебла
- Видозміни листка
- Стеблові бульби
- **Вуса**
- Вусики
- Колючки
- Листки - пастки

Бульба

Цибулина

Бульбоцибулина

Кореневище

Коренеплоди

селера

редиска

петрушка

морква

редька

буряк

Бульбокорені

жоржин

**Любка
ДВОЛИСТА**

Пшінк

батат

Повітряні корені

Монстера

Тропічні епіфіти

Орхідеєві

Дихальні корені

Мангрові дерева

Болотяний кипарис

Ходульні або опірні корені

Баньян

Пандану

Бразильські

пальми

кукурудза

Корені-присоски

Повитиця

Омела

Вуса

Вуса Каллізії запашної (золотий вус)

Полуниця

Надземні бульби капусти
коп'ябі

Колючкі

Листки-колючки барбарису

Стебло-колючки робінії

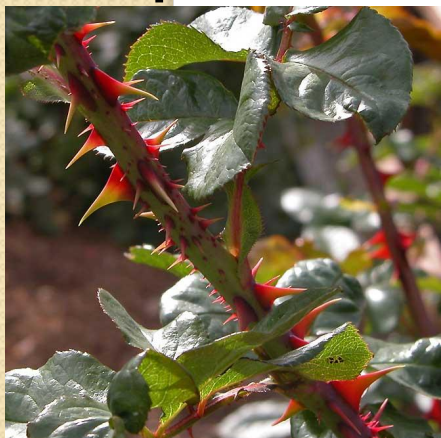
КАРАГАН

Листки помідор-дикобраза

Троянди

Кактуси

Вусики

Кавун

Горох

Квасоля

Виноград

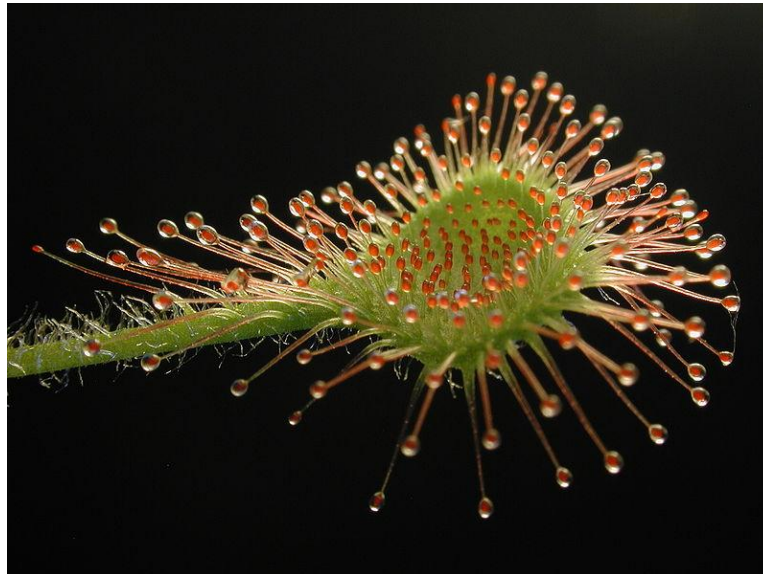

Листки - пастки

Мухоловка

Непентес

Росичка

Кореневище

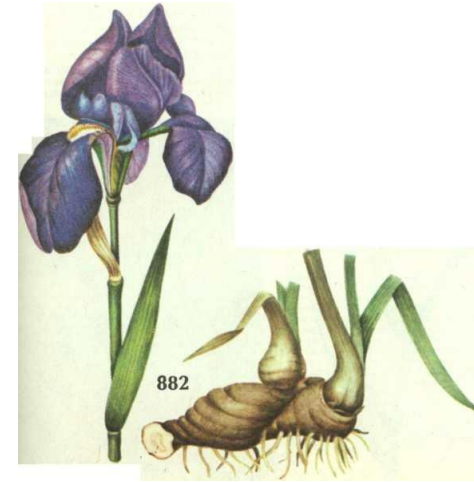
Горець зміїний

Аір болотяний

Імбир

Півники

Бульба

Картопля

Земляна груша або топінамбур

БУЛЬБОЦИБУЛИНА

шафран

косарики

гладіолуси

Лабораторне дослідження

Тема. Будова цибулини, коренеплоду моркви.

- Мета: переконатися, що цибулина – підземні пагони; з'ясувати особливості їх будови та причини видозмін.

Цибулина

Соковиті луски (листки)

Сухі луски (листки)

Денце (стебло)

Брунька

- **ЦИБУЛИНА** – підземний укорочений пагін. Стеблову частину цибулини називають **денцем**. До нього прикріплюються численні безбарвні м'ясисті соковиті листки – луски. У них відкладаються поживні речовини. У пазухах соковитих лусок розташовані пазушні бруньки, а на верхівці денця є верхівкова брунька. Вона може розвиватися в надземний пагін. Від денця відходять додаткові корені

Вправа «Що зайве?»

1. Цибулина, колючки, вусики.
2. Кореневище, вуса, бульба.
3. Виноград, огірок, суніця.
4. Глід, гарбуз, слива.
5. Часник, лілія, півник.
6. Тюльпан, конвалія, пирій.

Ми разом з'ясували...

- Бульба, цибулина, кореневище – ..... пагони.
- Видозмінені корені і пагони – результат ..... рослини до умов навколишнього середовища.
- Вони виконують функції:.....
поживних речовин
і.....;
розмноження і розселення.

Домашнє завдання

- опрацювати відповідний параграф
- відповісти на запитання в кінці параграфа
- Виконати вправу в друкованих зошитах.
- Дослідницький практикум. Вегетативне розмноження рослин.
- ***На вибір (за бажанням):***
- скласти кросворд до вивченої теми

Література

Біологія: підруч. для 6 кл. загальноосвіт.навч.закл. / І.Ю. Костіков та ін. – К.:
Видавничий дім «Освіта», 2014 – 256с.

Г.А. Опаренюк. Біологія. Зошит для лабораторних та практичних робіт. 2014.

<http://krugsever.ru/rasteniy/1394-omela-belaya.html> - омела

<http://www.nkj.ru/archive/articles/6653/> - корені присоски

<http://kuraev.ru/smf/index.php?topic=321604.1260> – болотяний кипарис

http://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%9F%D1%88%D1%96%D0%BD%D0%BA%D0%B0_%D0%B2%D0%B5%D1%81%D0%BD%D1%8F%D0%BD%D0%B0#mediaviewer/File:162_Ranunculus_ficaria.jpg - пшінка

http://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%A0%D1%96%D0%BF%D0%B0#mediaviewer/File:Turnip_2622027.jpg – ріпа

http://microstocker.com.ua/gallereya_rabot/illjustracii/vector_objects/books/pic712/?pf=6 –книга

<http://opogode.ua/article/2014-03-13-rafflieziia-samyi-bolshoi-v-mirie-tsvietok-foto>
- рафлезія